

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Veritates Christianæ Qvæ Modvm Exhibent Benè Vivendi
Et Benè Moriendi**

Balde, Hendrik

Ipris, 1689

25. Cap. De Dilectione proximi.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56447](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56447)

Nullum est vitium magis foedum, nullum magis execrandum quam luxuria. In ceteris rebus parvum quid, hic magnum est, atque id, quod ore Sapientis prolatum semper est verum, hic est verissimum. *Qui spernit modica, paulatim decidet.*

Quam se castè continentium gloriosus, quamque funestus luxuriosorum sit finis, quis explicet? *Libidinis initia continebit, qui exitum cogitabit.* inquit S. Martinus Bracarenfis (a)

A lautis item convivijis, opiparisque dapibus, quoad fieri potest, adhorrere nos oportet. Quam multos illic lingua seduxit, absentiumque famam denigravit! Innumeri ibi etiam effugerunt illa, quæ jejuni ne cogitare quidem fuissent ausi.

Spiritus Dei exstinguitur, salutis cura præpeditur, mors præmatura homines sæpe opprimit, si cibo vel potui liberalius, quam par sit, indulgeatur. Propter *crapulam multi obierunt, qui autem abstinentes est, adijciet vitam.* inquit S. Scriptura.

CAPVT XXV.

De Dilectione proximi.

Quisquis proximum diligit, sicut se ipsum, is illi omnia optat bona,

(a) Max. de moribus,

D 4

quæ

quæ sibi ipsi desiderat.

Quales Deum & homines, quos ad iram provocasti, erga te cupis experiri, talem vicissim alijs, à quibus læsus es, te exhibeas oportet.

Ignoscendum semper est alijs, nunquam sibi. Nemo omnium, qui viuunt, tibi intulit unquam, vel inferre potest damna & plura, & graviora, quam tu ipse tibi: quis enim animæ tuæ præter te nocere valet? nunquid ei jam frequenter nocuisti? nunquid & in dies nocere pergis, dum in peccatum prolaberis? potes igitur, quin imò debes, si quando deliqueris, tibi ipsi graviter succensere.

Ira in homine est, quod in Republica miles. Militis est à mœnibus arcere hostes, eosque in fugam convertere, vel interneccione delere. Iræ itidem officium est, peccatum, capitalem nostrum hostem à nobis procul amovere, & depellere; hunc in finem ira nobis à Deo data est.

Quamobrem quoties interiùs te commoveri senties, & vehementer accendi, ad oppugnandum eum, qui vel corpori vel honori, vel opibus tuis haud mediocre damnum intulit, toties reprime te, tuumque militem ad aliud certamen voca.

Dic iræ tuæ: duobus hostibus invaderis.

nequaquam

nequaquam par es. Prius hostem intestinum, pravas consuetudines, indomitofque animi motus, tuaque vitia, à quibus damna pateris longè graviora, debella, ac funditus dele. Cur foris prælia meditaris, ubi in visceribus tuis formidabilis grafsatur hostis? sine Deum agere, benè suaviterque disponet is omnia, tuoque pugnabit loco. *Mihi vindicta, inquit. Deus vindictam sumet, si tu vindictam non sumpseris ait S. Bernardus.*

Tibi itaque irasce, ac de te ipso poenas exigere semper tutò potes, sed alijs succensere, illosque punire nunquam licet, nisi tibi à Deo ad hoc concessa sit potestas.

Qui hanc accepit, neque tamen in improbos animadvertit, hic officit probis, teste S. Martino Bracarenfi (a) *Bonis nocet, qui malis parcit.* Is Deo etiam non parùm displicet, quia nimium alijs indulgens, peccata quæ avertere & potest & debet, præpedire negligit. Ejusmodi homines Propheta *Isaias* Nancupat canes non valentes latrare.

Puniendi sunt improbi, non solum quia peccatum ab ijs commissum est, verum etiam, ne amplius peccetur. Sed cavendum, ne ira poenam imperet; nam,

D5

ut

(a) *Max. de moribus*

ut rectè monet Seneca, *Nil minus quam irasci, punientem decet.*

Multos timeat, necesse est, qui à multis timetur. Magis periculosum est timeri quam contemni.

Qui verbis, factis, ac moribus aliorum dijudicandis semper intentus est, quique sapiùs de vitijs eorum loquitur, is profectò perquam frigidè, ne dicam perperam proximum diligit.

Rari admodum sunt, qui in se oculos convertunt. Ad proprios errores cæcuti-
mus, ad alienos perspicaces sumus, ac
lijncei.

Quisque ad se ipsum attendat, oportet; ad alios verò rarò vel nunquam, nisi status, aut officij ratio id ab eo requirat.

Satis superque negotij nos ipsi nobis facessimus; cur ijs rebus, quarum nostrà nihil interest, & de quibus nulla nobis reddenda erit ratio, nequidquam nos immiscemus? suum quisque portabit onus.

Non boni regiminis nota est, ubi Mater familias nunquam non domo abest.

Prudentiæ item amorisque est defectus, ea proloqui, quæ nemo libenter audit, vel quæ alteri bilem movent, eumque dolore solent afficere, aut rubore suffundere.

Nonne

Nonne satis hoc nos ipsi persentiscimus, sicubi à parentibus vel moderato-ribus nostris admonemur aut reprehendimur? quantò magis, si ab ijs, ad quos huiusmodi res non pertinet, talia nobis dici atque exprobari contingat?

Illi ut plurimum carpendi sunt quam maximè, qui alios carpere, & vellicare non cessant. Omnis virtutis exspers est, è cuius ore non nisi vani, atque inanes prodeunt sermones; *Ex abundantia enim cordis os loquitur. Lingua perexiguum quidem est membrum, at ingentium malorum origo.*

Humilem esse, & nosse tacere, multa audire, sapiùs loqui secum, rarò cum alijs, lapis lydius est animæ insigni pietate ac Sapientiâ præditæ. *Si quis in verbo non offendit, hic perfectus est vir, ait S. Iacobus.*

Si quid mali de proximo narrari contingat, eum, quoad potes, apud te, atque alios excusa. Temerarium est omnibus, quæ dicuntur, mox fidem habere; multi enim mentiuntur, ut decipiant, multi, quia decepti sunt.

Vix unquam fit, ut una eademque res, eodem à duobus referatur modo: hinc ea, quæ famâ, & rumore percipiuntur, plerumque dubia sunt atque incerta.

& frequenter ab invido, & mendaciatore proficiscuntur.

De nemine malè est opinandum, nisi de nobis ipsis. Conscientiam inter & vultum magnum est discrimen. Aliorum vultum cernimus, non verò nostrum. Contrà videmus nostram ipsorum conscientiam, aliorum non item: attamen, licèt illa mentis oculis pateat, & aperta sit, contingit non rarò, ut planè simus incerti, bonane sint Opera nostra, an mala; consensumne peccato præbuerimus, an verò denegaverimus.

De alijs itaque hominibus ferre iudicium, quorum arcana pectoris soli Deo manifesta, nos penitus fugiunt, ingentis est temeritatis, quandoquidem vel ea, quæ nos ipsi facimus, quæque facere nos certò novimus, sine erroris periculo iudicare vix possimus: *Iudicare*, inquit *Climacus* (a) *Est impudens direptio divina dignitatis.*

Mitior est caritatis indoles, nam ut *S. Paulus* ait, *Caritas patiens est, benigna est, non cogitat malum, omnia suffert.*

Qui proximum suum non amat, hic nec Deum amat. *Si quis dixerit, quoniam diligo Deum, & fratrem suum oderit, mendax est*, inquit *S. Ioannes Apostolus.*

(a) *Gradu, 10.*

PRO-

PROSECUTIO.

Nihil magis nobis præcipitur quam dilectio. *Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem* ait CHRISTUS. Nul- lum omninò præceptum illo carius no- bis esse debet.

Quatuor orbis partes testari possunt, nihil esse suavius, quam amare inter se, atque in concordi tranquillitate, tran- quillâque concordia vitam ducere.

Quid prodest efferti laudibus in cæ- lum, munere fungi perhonorifico, amplâ pollere auctoritate, lautæ atque opiparæ mensæ quotidie accumbere, si amaris, & vindictam spirantibus intenti cogitationi- bus, domum obambulemus? si, dum ver- samur in cubiculo, præ indignatione disrumpamur, ibidemque contracto, depresso, furente atque exacerbato diu- nocturne hæreamus animo? Perspicuum est, huiusmodi hominem vero sinceroque gaudio, frui non posse.

Aman, præ cunctis Regni principibus, erat populo in honore ac veneratione, Regis *Assueri* favore & gratiâ utebatur prorsus singulari, immensas possidebat opes, nihil ad benè beatèque vivendum illi deesse videbatur; attamen è tanta rerum omnium affluentia nullam omninò
luttiam

latitiam percipere poterat, quamdiu contra *Mardocheum* inimicitias forebat.

Nihil igitur est, quod majus adferat gaudium, quam mutua animorum conjunctio. Propterà *David* exultans agebat. *Ecce quàm bonum, & quàm jucundum, habitare fratres in unum, uno, eodemque colligatos iudicio, voluntate, atque animorum consensu.*

Hujusmodi vita, Angelorum est vita, siquidem Angelorum inter se amor mutationem nescit neque terminum. Merito itaque ait S. Hieronymus (e) *Sine charitate cœnobia sunt tartara, habitatores sunt demones. Cum hac verò sunt paradysus in terris, & in eis degentes sunt Angeli.*

Hinc mirum nobis videri non debet, quòd *CHRISTUS* suis olim Apostolis dixerit. *Nonne ego vos duodecim elegi, & ex vobis unus diabolus est?* *Iudam* appellabat diabolum, quia Dominum, & Magistrum suum, suosque socios nullo amore complectebatur.

Tali demone non nisi unico opus est, ut universæ domus vel cœnobji pax perturbetur, utque in diversis crebra, vehementisque contra Dei vocationem tentationes excitentur, atque ingens tædium, aliaque suboriantur incommoda, quæ non raro

(e) in Reg Monach.

præmatur

præmatura mors excipit, & subsequitur.

O quoties audivimus has aut similes querelas? ille filius illa in domo, hæc filia Patri Matrique mortis extitêre causa.

Quævis itaque domus, in qua conjux cum conjuge, Parentes cum liberis, liberi cum Parentibus, liberique inter se mutuæ caritatis vinculo sunt conjuncti, Cælum est. Cælum item est quævis religiosa domus, ubi is, qui præest, subditos diligit, & ne quid ijs delit, paternâ excubat curâ, atque ubi subditi Præsidi suo velociter parent, eumque ut Patrem observant, ac reverentur, sociique inter se amant.

Contrâ quævis familia, quodvis cœnobium, ubi hæc desunt, non nisi tartarus est.

Amemus igitur nullo puncto temporis intermisso alter alterum, & CHRISTI pareamus mandato, quod ipse etiam tum, cum jam properaret ad mortem, palàm est elocutus, ultimam suam sic nobis declarans voluntatem.

Cardinalis Toletus vir apprimè eruditus hoc mandatum interpretans, ait in textu græco duos contineri articulos; *Hoc est illud meum præceptum*; ac si CHRISTUS diceret. Inter omnia, quæ vobis dedi

dedi præcepta, hoc est illud præcipuum
atque insigne, *ut diligatis invicem.*

CHRISTUS hîc non utitur verbis,
quibus olim alloquebatur adolescentem
quemdam quarentem, quid sibi adhuc
deesset? *Si vis perfectus esse, vade, vende
quæ habes, & da pauperibus, & habebis
thesaurum in Cælo.* Illud non erat nisi salu-
tare Consilium, quasi diceret; nequa-
quam te ad hoc cogo neque etiam ob-
stringo; sed liberæ tuæ id relinquo volun-
tati. Hîc autem ait, *Hoc est præceptum
meum, ut diligatis invicem,* quasi diceret,
nolo liberum cuiquam sit diligere aut
olisse proximum; sed dilectionem ejus
vobis impero.

Neque sine ratione adjunxit *Meum*,
tota enim ejus vita, pium amoris erga
nos sui, fuit exercitium. Addidit *insuper
Meum*, non quod cetera mandata minus
sint ab illo tradita; verum sic loquebatur,
inquit *Maldonatus*, ut singularem, quo
in hoc præceptum ferebatur, declararet
affectum: ac si dicere voluisset:

Dilectissimi Discipuli, præceptum quod
vobis do, non est præceptum *Moyſis* vel
Iosue, neque Principum aut Regum, ne-
que Episcoporum aut Pontificum, meo-
rum in terris vicariorum; sed metum est
præceptum,

præceptum, meâ sancitum confirma-
 rumque authoritate. *Ego autem dico vobis*
 &c. ego, Dominus ac magister vester,
 Pater & Pastor volo, severeque mando,
Vt diligatis invicem.

Famulum Domino, Discipulum Ma-
 gistro, filium Patri obedire par est,
 ovemque Pastoris sui vocem audire oportet:
 quânto igitur potiori jure vos mihi
 obtemperare, meamque vocem audire,
 necesse est? cum nō solum dominus vester,
 Magister, Pater, ac Pastor sim, verum
 etiam vester Iudex, Rex, conditor, &
 Deus, quem observare debetis & reve-
 reri, ac timere, eò quòd vobis hoc præ-
 ceptum dederim, propositâ ejus trans-
 gressoribus implacabilis odij, æternæque
 damnationis pœnâ.

CAPVT XXVI.

DE SUPERBIA.

Superbia est inordinatum æstimationis
 propriæ desiderium, quo homo im-
 pulsus suprâ ceteros, suprâque id quod
 est, se ipsum extollit. Sed *Omnis qui se*
exaltat, humiliabitur.

Hoc vitium prorsus est execrandum.

EX